

Cefchjemes firas.

Widjemes generalsuperintendents H. Girgen-
fohn, la „Mit. 3tga“ fino, festdeen aifbrau-
zis us Peterburgu.

Junkuru skolā eksameni preeksch 3. schi-
ras sawatneekem sahkees 4. oktobri, un
proti: 4. — Kreewu waloda, 5. — mate-
matika, 6. — wehture un religija un 7.
— geografia.

Riga tita sch. g. aprila beigās atwehrtā
jauna krahščanas un aisdofšanas
kaffe, kuras statuti no finantschu ministerijas
apstiprinati un kuras piinigs notakums ir:
Rigas Latweeschu amatn. palids, beedr.
krahščanas un aisdofšanas kaffe. Cetam
kasti atwehra, sapulzejahs no kasses dibina-
tajeem kahdu 30 kungu, kuri nospreeda un
iswehleja pagaidu direktiju un rewisijas ko-
miteju. Pirmejai wisas darisšanas wedamas,
kamehr beedru skaitis pee-audsis lihds 100.
Pehz 4 mehn. nolemtais skaitis bij fasneegts
un tabehf 4. septembri wareja noturet pirmo
pilnu sapulzi. No rehkinumeem, kas no di-
rektijas tita preekschā likti un no rewisijas
komisijas par pareiseem atsihti, redsams, ka
kaffe tai laikā apgroisjuse pawisam 13,447
rubl. 51 kap.; beedru skaitis pee-audsis us
130, no beedreem eemalfatā dalibas nauda,
kas dividendu pelna, 1675 rubli. Tas ir
eewehrojams panahkums til ishā laikā. To
eewehroja ari pilnā sapulze un eewehleja us
jaunu leelako dahu no pagaidu direktoreem:
buhweistarit un nama ihpashneeku P.
Medna Igu, grahmatu pahredotawas ihpash-
neeku Puhzischu Gederta (Eulenbergā) Igu,
tirgotaju J. Meksejewa Igu, un par grah-
matu un rakstu wedeju Kruhma Igu. Bes
tam wehl par direktoreem eewehleti: adwolats
Sakkit Igs un namu ihpashneeks Chr. Verga
Igs. Pat rewidenteem eewehleja Jnderfona,
Jansona un Wisneeka Igu. Sapulze ari
nolehma, ka direktija war maksat par no-
gulbijumeem lihds 50 rbl. leeleem 4 1/2 %
par gadu, no 50—100 rbl 5% un par
noguld. 100 rbl. leeleem un pahraf — 6%
par gadu. Noguldijumi teef preti nemti no
il katra zilweta. Jaunā direktija usahhdama
sawas darisšanas eewehleja par preekschneeku
Puhzischu Gedertu, par wina weetneeku Chr.
Bergi un par kaseeri P. Medni. Katris
kas gribetu par beedri eestahtees schai kasse,
war peeteiktees waj nu pee kahda no direk-
toreem, waj direktijas pilnā sehdeschana.

Tahds eewehrojams panahkums, ka jaw aug-
scham peeminets, peerahda, ka tahda kasse
pateescham bijuse wajadfiga un tas ir aridfan
lahs apgalwojums, ka schis kasses nahla-
miba ir drofcha. Un ka lai nebuhtu wajadfiba
pehz tahdas kasses, kad jaw fen peedfihwots
un finans, zil gruhiti masakeem laudim, it
ihpashchi Latweescheem, peetik pee leelajahm
bantahm. Te, schini bantā, schini kasse war
katris eestah par beedru, eemalfajis 2 rubl.
eestahschanahs naudas un tad il 4 mehneschi
waj nu pa rublim krahdams, waj us reif
eemalfadams 50 rublu dalibas kapitala.
Katram beedram ir teesiba, dabut no kasses
naudu aifnemtees. Turwahas finans dabujamas
waj nu pee direktijas jeb kasses statuts, ko
katris war dabut par welti. — Schai jau-
nai eestahdei wehlam labās sehmes un kuhlū
nahkotni! (B. S.)

Pahrdaugawas Latw. labdarisšanas be-
dribā (tilta-galā, Kartajewa mahjā) tas us

pagahjuscho fwehtdeemu isfinotais wehturi-
gais un weetu-aprakstidamais preekschneums
no Bertrama Stahria, la mums fino, da-
schadu eemestlu deht naw wis tizis turets,
bet nu tiks isrihtlots pirmdeen, 26. septembri,
pulkst. 7 walarā. Beedri un beedreens
nahks par brihwu eekschā; til ween fweescheem
kungem un dahmahm jamalka ta masa ee-
eeschanas-malka no 20 kap. I. — tam pa-
scham jaw pagahjuschā „M. W.“ numurā
minetam mehram par labu.

Muhju tautectis Ludwigs Behtinsch, la
„Mit. 3tga“ fino, aiseet us Tiflisu par pro-
fesoru Klaweeru spehleschana tur eerihkota
musikas-skola.

Par laulskolu buhščanu Widjeme 1881/1882.
gadā isnehmam is laulskolu padomneeka Gu-
leke kunga wehtijuma kahdas finans, ko sa-
weem lastitajeem isgahjuschā numura pasnee-
dsam. Us schim finahm simejotees „B.
W.“ dabujis schahdu rakstu: „B. W.“ 205.
numurā („M. W.“ 39. numurā) sch. g. ir
sinojums, kas nemts is Widjemes laulskolu
padomneeka, Guleke Iga, sinojumeem „par
laulskolu buhščanu Widjeme 1881/1882.
gadā“. Tur par Zehsu aprinka skolu buh-
ščanahm, starp zitahm leetahm, stahw wahrdu
pa wahrdam tā: „No skolotajeem bij te kahdi
nepeeklahjigus rakstus islaiduschu laikrakstos.
Weens tapa atstahdinats, diwi dabuja brih-
dinascham. Man schē apalschā pasaralsti-
juscham Zehsu aprinka skolotajam bij ari tas
gadijums, ka minets 1881. un 1882. gads,
un ari tahs paschas laikrakstu leetas deht,
tapu no skolu waldehm wairak reises faukts,
lai dotu atbildi par dascheem raksteem, kuras
kahdas reises biju rakstijis laikraksteem. Kad
augschminetā sinojumā skolotaji neweens naw
faukti pee wahrda, tad manim, til wisai
lihdsigā gadijumā bijuscham, ir eemestis, to
sinojumu par „nepeeklahjigeem raksteem“ un
„brihdinascham“ domat us fewi (tapat ari
dascheem ziteem, kas to leetu dsirdejeschi,
waretu domas greestees us mani). Tadeht
isflaidroschanas deht dodu schahdu atbildi:

1) Nekurā reife skolu-waldes, kurahm man
bij ja-atbild, nespehja peerahdit nekahdas
„nepeeklahjibas“ mandis rakstos, kuras laul-
kad biju rakstijis laikrakstos.

2) Ne-esmu nekad no skolu waldehm ne-
kahda „brihdinajeena“ nedf dsirdejis, nedf
fanehmis. R. Kaudsits,

Skolotajs Bez-Peebalgā, Zehsu aprinki.

Maf-Strupes pagastā gruntneeki Ed. Hart-
manis, J. Millers, M. Mahjinsch un J.
Birsgals, la „Widj. gub. aw.“ lasams, ir
pahrdewuschu sawus Ratneeku un Kruhšes
zeematus, kopā 72 dahld. 34 gr. leelus,
baroneetei Annai von Rosen par 12,200
rbl., t. i. dahlderu par 168 1/2 rbl.

Isenes unischas ihpashneeks, barons Ed.
Campenhausen (Mulfnes draudse), ir pah-
dewis 4 zeematus, kopā 79 dahld. leelus,
par 13,167 1/2 rubl., t. i. dahlderu par
166 1/2 rbl.

Is Dsehrbenes raksta „Wall. Anzeigeram“
par schahdu mahntizibu: 16. augustā pehz
ilgakas stimbās nomira Schuhpitu mahju
sainneeks, un nelaika radi, la ari lainuni
pilnigi pahreezinati — ahrtu pretrunas
nelihds it nelo —, ka kahds radineeks, kas
tishojis pehz nelaika mahjahm, 9 mehneschus
atpatat schwab, ar ko wimu pazenajis, tam
eedewis tichuhfšas olas, no kurahm ut is-
zehlischahs tichuhfšas, kas nabaga apbarto

nomozijuschas lihds nahwei. Kahds wihra
isteizis, ka patš redsejis, nelaikim tichuhfšu
isleenam pa muti; otra tichuhfka ari bijuse
redsama pa dalai, bet atlihduše atkal atpa-
kat. Laudis tikai paslepeni runajot par scho
notakumu, bihdamees no wiseem finameem
burwojem.

Chrgli. No tureenas mums peenahjis
schahds sinojums, rakstis 17. septembri:
Jaw pawasara dascham sainneekam wah-
nas bija par daudf islahwujuschas mahjas
juntus. Ari tagad padarijuschas schahds
kahdam schejeenas sainneekam: winas weenu
puhraweetu ausu tā bij nopleschkinajuschas,
la gandrihs newareja domat, ka pufni to
darinjshi. Kad sainneeks sawas aujas
noplahwis un gubās salizis, tad redsejis, ka
leels publis wahrnu il rihta atskrehjis un
wahrnas pahri deenas gubās tā bija isjan-
kuschas la klahjeenus. Sainneeks zita kib-
dielka nesinajis, ka aujas lizis salafit un
nowest mahjās. Kad ausu us tihruna-waris
nebijis, tad ari wahrnas tur ne-apmetu-
schahs. — Schē ari wehl dascheem sainnee-
keem feena papilnam ko pfaut, jo leetainisch
laiks lawē feena sawahščanau.

Balofschu Stahris.

No Beetalwas „Baljei“ raksta: Ar preeku
waram finot, la muhsu zeitdeemu un wehle-
schanahs mehrtis skolu fina fasneegts. Pa-
reistizigo laulskolu walde sawā sehdeschana
2. septembri sch. g. nospreedusi atwehrt
Saufnejas paliga draudses skolu,
kuru eerihkos Beetalwas Podinenu mahjās.
Par skolotajeem eezelti Upit un Skalwina Igi.
Klases buhwe un skolas estaise jaw til tahlu
semetas, ka skolu tur atklahs 10. oktobri
sch. g. Schini skola pasneegs mahzibas
draudses skolu programma plasehalā apmehra.
Skolas apgahdneeziba nolikusi 1 r. 50 kap.
skolas naudas no behrna par mehnesi, kura
nauda ir eeskaitita malka par aplurnajumu,
apgahmojumu un rakitamahm leetahm.
Malka par musikas mahzibu, kas to wehlahs,
fewischl. — Attahfakee skoleni atradihs laimni
usnemscham maisē un apgahdiba pee nama
tehwa Keepina Iga.

Terbatas unwersitetē 1. septembri bij
1484 studenti un proti: 520 is Widjemes,
314 is Kursemes, 143 is Jgaunijas, 425
is zitahm Kreewijas gubernahm, 62 is Po-
lijas un 20 is ahsemehm. Ne-immatriku-
letu Klausitaju bij 18.

Jelgawas wertigā fartana kruska komiteja
pagahjuschds gads arweenu ruhpejusees un
bagati sneegusi palihdsibu nespehjneeku lo-
reiwem, atraineem un bahrineem. Ka stu-
dinajums lasams, komiteja atkal isrihtos
Jelgawas schi gada Miteku-tirgus zetortdeenā,
schejeenes Latweeschu beedribas wasaras sahle,
schim pascham mehelim par labu, leelu ba-
saru ar islofescham un walarā ballē. La
schis nodomatā isrihtojums jo sposehi isdo-
tos, bod winam eespehju fewischchi Latwee-
schu publika, pee kuras te augschā mineta
godajama komiteja, ka jaw finans, se-
nal tapat ari schoreis, ar sawu weh-
ribu greesusees, il katur labwehletaju
laimni usajinadama pret loses, peefuhiti
dahwanas preeksch basara un islofeschanas.
Eewehrojot schā basara noluhlu, gan naw
jajchaubahs, ka wiisch, ihpashchi pee Latwee-
scheem, atradihs jo dsihwu pabalsti. Zil
finans, pee tam paschas islofejamahs leetas
ir loti jaukas, starp tahm atrodahs ari glihti

pagatavoti un labprahitigi dahmati seewe-
schu rofas darbi. Weetiga komiteja schim
basaram un illofeschanai dahwajuse wehl
sewischlus publinus un upurus, ruhpeda-
mahs par daschadeem faldumeem un atspir-
dinajumeem. Mineta deena ap pusdeenu
fahlot, ta ari pa wifu to laifu fahle misila
spehlehs. Pee gresin pufekim deforeteem ba-
saru galbeem kundses pahrdos pufes, tehju,
fahju, faldumis, anglus, limonadi u. z.

Labbarischanas lauku loj ihpachi fee-
wischel pee wifam laufchu schkirahm. Ta-
dehl nepeektusteet, nahzeet palihga, — atmi-
nesimees wahrgulischus, tur jaw rudens un
seema tuwojahs. Zeen, tauteetes, Zuhš
seltenites! nekawejeet atraitnehm, bahrineem
un nespehneeku kareweem libdset, peedala-
tees pee basara un illofeschanas isrihkoſcha-
nas, winahm un wineem par labu. Bil-
sehids, laukpagastids ir daudf saldaru feewu
un bahrimu, kuru wihri, tehwi, peedereja pee
pilscheteem un laukpagasteem tah lum a, kas
tadehl ir pagalam bes apgahdataja. Ta tad
stipri zerams, ta publika is tuweenes un
tahleenes scho tagadejo isrihkoſchumu ka fenat
tapat ari schoreis ar sawu dahrgo klastbuh-
schannu pagodat un katris pehz fawas eespeh-
jas schim teizamam tehwijas altaram par
labu kahdu graſt upurehs — jeb pabalstii
eewehros. S. B.

Is Dobeles. Mahru tirgus, kas Dobeles
krona muischä tapa pirmdeen, 29. augusta,
noturets, bij pawifam plahns. Laikam tam-
dehl, ta pehz wairaf leetainahm deenahm schi
tirgus deena bij janka, un tad sinams sem-
kopji, tirgus preeklus aismirsdami, kehrahš jo
preezigati pee lauku angku sawahſchanas.
Tirgotaju no swebſchurenas nebij nelahdu,
laikam tamdehl, ta schis tirgus newaid ne-
lahds prahwais un flawenais. Bet kad nu
neweens semkopis un tirgotajs newar tadſchu
schaja rudens laikä bes pahrdoschanas un
pircſchanas isfikt, tapehz tad ari waram zeret,
ta nahſkoſchais „leelais Lambertä gada tirgus“
Deelaja Behrse buhs duhschigaks, jo tad buhs
wairaf naudas, wairaf tirgotaju un wairaf
wafas. Mitu gan bij schä pareisi; bet no
leellopeem bij tilai reti. Pahrdeweji prahija
angstas zenas; bet pirzeji negribeja tahs dot.

— Dahrsa angku ari bij papilnam no sche-
jeenes aplaimehm jawests, bet tomehr nebij
wifai lehti. Sen redsetee luptſchotaji ar sa-
weem daschdaschadeem krikumeem, tee jaw gan
bij papilnam eeraduschees. (L. M.)

Ro Elſchinn-Susejas. Lai nu gan pagah-
juſchäs dſikas seemas un leetainas wafaras
dehl schis gads nawa no augligajeem, tad
tomehr mehš, Augisch-Kursemueeli, newaram
daudf baschitees. Seemas sehja bija gan til
wideja un weelahm stipri suweega isguleta,
bet aufas un lini ir schogad teizamä no-au-
guſchi; til dſeltenais meesitis nawa labi
pahrzeetis flappuma un isdos weetahm deesgan
patnapus angkus, ta ka dascham labam pat
nebuhs, no ka darinat seemas-swebhtu bruh-
alutinu. Abholinsch farkangalwis ari bij
tik widejs. Seena turpreti schogad Deewa
swebhtiba, til nespehjahm laikä sawahkt.

Nomatus buhdami, mehš nelo nedſirdam,
nedf redſam no pafanles trofſchnainas fa-
dſihwes un dſihwojam, ta fakot, ta Deewa
auſi. Reti, reti tik dabujam papreezatees
lahdds jakumu swebhtids waj teateri, ko, it
ta atmosdamahs, lahdreis isrihko Saulas
dſeedaschanas beedriba. Muhſeja (bet —

runafim palſaſu, lai ne-ufmoſtahs) gut bes
jehlahdas dſihwibas ſihmes, faldi un maigi,
ka Abhrama flehpi. — Tapehz mums ne-
atleel zitas papreezaschanahs weetas, ta —
krogi, kas ari, ihpachi seema, il swebhteenas
ka bahstin peebahsti.

Veelu trofſni pee mums fazehla Grobinas
Latw. Awischu „laika ſihmes“. Drihs gan
illatrs, kas wehl zaur ſcha laikraſta jeſui-
tiſto wiltibu, bija apſtulbots, weebjuma pilns
nowehrsahs no nekainigas Latweeſchu ſem-
neeku apmelotajas un noſengatajas.

Beidsam grihu peeminer kahdu „sehrgu“,
kas wifa sawa nilnuma uſbrukuſi muſhu
apgabaleem. — Seiſchu Schidru ſihltirgotaji
un Tſchiganu bandas ir schejeeni ta pah-
pluhduſchi, ta tihri jabrihnahs, no ka ſchee
pahrteel. Deescham, wifam apgabalam buhtu
par jo leelu swebhtibu, kad pagastu waldeſ
un ziti uſ to luhlotos, ka katram besdarba
aplahrt klejocham Schidru ſihltirgotajam
buhtu likumiga tirgoſchanahs ſihme. (B.)

Peterburga. Wahju Peterb. awiſe dſirde-
juſe, ka juſtiziministers Nabaſkows tikſchot
eezeltis par likumu departamenta preſidentu
walſtſpadome, Starizka weeta, kas nere-
dſigs tapis. Nabaſkowa weetu juſtiziministerija
laikam eenemſchot walſtſſekretars Polow-
zews.

— Walſtſſekretars grafs P. A. Walu-
jewš uſ 3 nedetahm aiſbrauzis ahrſemes.

— Is ſw. ſinoda wirſprofurora gada-
pahrkata redſams, ka 1881. gada pareiſtiziba
pahrgahjuſchi: 1027 katoli, 1 uniats, 11
armeni, 700 protestanti, 3295 weztizibneeki,
572 ebreeſchi, 410 muhamedani un 4796
pagani, kopä 10,812 perſonas. Atlaulati
tikufchi: 32 — tadehl, ta bija dewuſchees
oträ lauliba, kamehr wehl pirmais laulats
draugs dſihws; 6 — tuwejas radneejibas
dehl; 11 — laulibas nespehjas dehl; 171
— laulibas pahrkahpſchanas dehl; 418 —
laulibas drauga paſuſchanas dehl; 305 —
laulibas draugu noſuhtischanas dehl pee ka-
torgas darbeem.

— Kurdu paſiſtamais wadonis, Obeidulla
ſcheiks, ſapulzejis ſwarigakos Kurdu wihrus
un kopä tad noſpreeduſchi, ka Kurdeem
japeenem pareiſtiziba. Winu ſuhtni
jaw atronotees pee Kreemijas robeschahm.

Is Maſkawas „B. B.“ ſino, ka N. Wal-
demara tgs, no sawa zetojuma pa ahrſe-
mehm, 15. ſeptembri atkal pahrbrauzis mah-
jas. — Tahſal top ſinots, ka Maſkawas
eewehrojamaſais ſirgu kalejs, Oſola tgs
(Latweetis), dabujis Amſterdames iſſtahde
par iſſtahditahm leetahm, ta pakaweem u. t.
pr. bronza medali. Oſola tgs ari Maſka-
was iſſtahde 1882. gada bija dabujis me-
dali par saweem kalumeem.

Maſkawa. Par kahdu nelaines atgadijumu
pee manewreem pagahjuſchä mehneſcha beigäs
awises dob ſchahdu ſinojumu: Par kautinu
laiku Spaflojes fahdſchas tuwumä 1. grena-
deeru artillerijas brigades 4. baterijai bij
uſdots nobraukt noliktä weeta. To darot
jaw bija nouahkufchi libdſ ſtahwajam upes
kraſtam, kad uſ reiſ ilſchu ſirgs iſtruhlahs
un palezahs ſahnis. Brauzejs uſgirta ſirgam
ar pahragu un leelgabals zaur to tika pee-
rauts pahrat tuwu pee grawas, ta ka no-
gahſahs ar wiſeem 6 ſirgeem 18 pehdas
leelaja dſikumä, pirms wehl ſaldati bij ſpeh-
juſchi apkert, kas ihsti noteet. Waimanas

un ſchehlabas ſtaneja no grawas angſchä
un beedreem nahzahs grehti, atſwabinat ne-
lainigos no uſkrituſchajeem ſlogeem. Bir-
majam brauzejam 3 ſirgi guſeja wirfu, wina
luhpa bij pahrkata un kruhtis eewainotas,
otrajam wehl bij idewees, iſleht no kaph-
ſchleem un ta iſglahbtees; bet treschais leel-
gabalneeks Dolgows bij uſ weetas pagalam,
wina kruhtis bij pawifam ſabragatas. Oträ
deena nelainigo guldinaja wehſä ſemes flehpi,
pee ka grenadeeru pulka kommandants un
ſchahba preeſchneeks ari parahdija aſgah-
jejam wehdejo godu un kahds no artillerijas
ofizeereem tureſa aſgrahbjoichu rumu. Ge-
nerala Banexla familija lika nolikt kroni uſ
ſcha ſaldatu kapu un brigades ofizeeri ſameta
preeſch nelainiga Dolgowa atraitnes un
bahrineem brangu ſummu naudas.

Samara. Lopu mehriſ ſchowafar tur iſ-
plaijahs par wifu gubernu; ta ari eewe-
ſahs Domaschlas fahdſchä. Semſtiba turp
noſuhtija lopu ahrſtu, kas ſajlimuſchos lo-
pus lila atdalit no weſelajeem. Slimee
lopi bij jagana aſ upes. Tas ari notila,
bet gani bij bijuſchi til mulki, abus gana-
mus pulkus dſirdinadami weena weeta; zaur
to ſinams notifa, ta ari weſelee lopi ſtipri
ſahla ſajlimt. Sahdſcha bahbas drihs ſinaja
uſeet wainigo, proti lopu ahrſtu paſchu.
Winas teiza, ka redſejuſchäs lopu ahrſtu
ejam gar upes kraſtu un iſkaijam baltu
pulweri. Par to dakteri wajagot pamahzit.
Laudis uſbrula lopu ahrſta dſihwoſkim, bet
tas wifu nomanija un eebehga pagasta
walde, luhgdamees patwehruma. Pagasta
wezakaſis dewa padomu, lai paſſehpjotees ſem
teefas galda, kas apſegts leelu galdantu.
Laudim teiza, ka dakteris jaw aiſbrauzis.
Tikai wehlu wakarä winu ſlepeni un weſ-
u iſweda is fahdſchas.

Tambowas pilſehtä uſeeti 7 leeli podi, kas
bijuſchi pilni wara naudas is pagahjuſchä
gadu ſimtena. Podi ſemē bijuſchi ſalikti
loka weidä. Uſeetä nauda ſwerot libdſ 7
pubus.

Meſeliuſta, Uſas gubernä. Awises ſino:
29. augusta rihtä tur atrada wezas ſeewas
negohligi ſabojatu libki. Wakaru preeſch
tam daschi garam gahjeji kahdas kneipes
preeſchä bij redſejuſchi peedſchruſchu ſeewu
walſtamees pa dubſeem un kleeſjam pilnä
kalkä. Daschi gan polizijn bij gribejuſchi
darit uſmanigu uſ ſcho ſeewu, bet neſatil-
dami neweena polizijta, peedſchruſcho atſtahju-
ſchi ſawam liktenim. Oträ rihtä kahds
eedſihwotajs minetai kneipei pretim bij at-
radis zilweka meſu atlikas un tahm aplahrt
ehdoſchas zuhlas. Turwaki apluhlojot iſrah-
dijahs, ka bij ta pate peedſchruſehs ſeewa,
kas bij dabujuse tahdu breeſmigu galu.

Tomſta. Iwaikonim „Zermakam,“ kas
wilka 2 barkas pa Ob uyi, Timſtas fah-
dſchas tuwumä notifa katla ekſploſija, zaur
to twaikonis tuhlin nogrima. Kä paſa-
ſcheers uſ wina atradahs tilai weena weza
ſeewina, kura libdſ ar 27 kuga kaudim
nahwi atrada wiluds. Glahbtees iſglah-
bahs tilai kapteinis, maſchinijta ſeewa un
1 matroſis.

Par Poſeem Sibirija Kreewu awiſe „Sibir“
paſneedi ſchahdas ſinas: Preeſch wairaf neka
dimdeſmit gadeem kahdi tuhſtoſchi Potu tika
aiſſuhtiti uſ Sibiriju. Daudf no wineem,
pa leelakai dakai jauri, nepeedſihwojuſchi

Uhrjemes sinas.

Kaudis, no 17 libds 25 gadeem wezi, nomira, nespehdanu schejeenas semes auktumu un zitus dšihwes grehtumus pahzeest. Gandrihs ne puse no Poteem, kas toreis tika us Sibiriju aissubtiti, ir peedšihwojuschi scho gadu; bet tagad wini gandrihs wiš, zaur Wisangstašo Manifestu apschehloti, greešchahs atpakaļ uš sawu dšimteni. Ko wini schini laika ir preešch Sibirijas darijuschi? Kahdas atminas wini mums atstahjuschi? Kad Poli us Sibiriju bija nonahkuschi un pehz tam, kad no zeeetuma bij islaisti un weetigas polizijas usraudšibas atwabinati, tad wini nepadewahs wiš issamijeschana jeb dšinahs pehz weeglas peknaš awoteem; bet lai sawu dšihwes usturu waretu šapelnit, wini šahla nodarbotees ar tirdšneezibu, ar daschadeem amateem un pat ar semkopibu. Wini daudš ko pee tam palihdšejuschu, ka daschadi amati un dahškopiba Sibirija usplankuschu. Kahds matematikas študents palika par atšlehgu kaleju, galdneeku un pulštentaitštaju; kahds bijušchais muišchas ihpashneeks eemahzijahs maiši un karaschas zepit un šahla ar tahm tirgotees. Desu taitštawas, konditorejas un daschas tahm lihdsigās eetaišes pa leelakai datai tika no Poteem dibinatas. Šelam Poli us Sibiriju bija nahkuschi, gandrihs nekur ne-atrada kabrtigas weefnijas un restorazijas, bet Poli schini diwdesmit gadu laika, lamehr Sibirija ušturejahs, ir daudš schini leeta paštrahdajuschu, turkšah ari schejeenas eedšihwotaji mahzijušchees no Poteem ihsto šadšihwes šmalumu, kas tā šakot Poteem eedšimis, libds ar peeklahjigu apweeschanos ar deenastneekem. Jhš šakot, Poli daschada šina Sibirijai par labu bijuschu, tiklab amatu un tirdšneezibas šina, ka ari mahzids darhds, jo šarp aissubtiteem Poteem ari atradahs teizami mahziti wišri, kas wehlat par dabas pehtitajeem šlanu eeguwuschu.

Sibirijas eedšihwotaji ušglabahs pateiziga peemina Polus, kas no wineem tagad aiszeto uš sawu dšimteni.

Ši Karšas šino: Karšas tuwumā atrodahs Karakalas šahdšcha, kas pelna šewišku wehribu. Behdejds pahri gaddš tur uš dšihwi apmetušchahs 65 Armencešchu protestantu šamilijas, atnahldamas ir Karšas, Aleksandropoles un Turku prowinzes Šarhuretās. Šchi protestantu draudse šew un šaweem eedšihwotajeem nospreeduse šchahdus ušazijumus: 1) Wiš Karakalas eedšihwotaji apšolahs, nešat weenadas drehbes un proti tahdas lehtas drahnas, kahdas draudse išredšesees. 2) Tā wišreem, ka šewahm ašleegts, nešat šelta waj žitas rotas, ka tikai deribu gredšenus. 3) Ja bruhite un bruhigans šawā šarpā weenojuschees, tad wineem pilniga brihwiba, un wežakeem naw teešibas, pret wineem leetot waru. Bet deribas til tad war notikt, ja abas pušes pilnds gaddš. 4) Bruhtiganam ašleegts, pehz semes eera-duma bruhtes wežakeem malfat tā šaužamo „bahšliku“ un bruhtei puhru dot libds. Bruhtes wežaki tai tikai eedod lehtu kleiti. Tahdu pat kleitu un deribu gredšenu wina dabun no bruhšana, tiklibds top ašwesta no wežaku mahjas. 5) Pameelošchana pawišam atželta. Kahšas un žitds godds naw brihw išrihlot maltites, waj pašneegt šiprus dšehreemus. Kahšas weefš pameelojami tikai ar tehju, pee tam dšeed un wotojahs, tā ka tahds godds malfatu tikai kahdus rublus.

Politikas pahršlots. Ša šasitajeem iš awišchu wehštijumeem šinams, tad Španijas šehninsch Alfonso bija aiszetojis uš Austriju, Wahziju un Franziju. Pariše wišch tika no dascheem Parisneekem nepeeklahjigi šanemts. Par šcho šanehmumu nahš šchahdas šinas: Republikas štidents Šrewi ar wišeem ministreem (išnemot šawa-ministri Tibodenu) šagaidija un apšweizinaja šehninu bahnušt. No bahnuscha šehninsch brauza uš Španeeschu šuhtneezibas namu, pee šam tas tika pawadits no kahda jahneeku pulka. Pa wišu žetu šapulžetee šauschu pulki nepeeklahjigi kleeđsa, šwilpa un šauža: „Nost ulamu šehninsch! Šai dšihwo Wadožaja!“ u. t. pr. Neeuens žilweks nezilaja žepuri waj žitadi ka parahdija apšweizinajumu. Šehnina un wina pawadonu šarites brauza, žil ahtri waredami, lai špehtu atwabinates no nepeeklahjiga trokšna. Ari pret šehnina pawadonu šaritehm šaudis išturedahs nepeeklahjigi. Polizija gan šhe un tē daschu apžeeinaja, bet daudš nepanahza; winas špehli preešch tam bija par mafi. Kad šehninsch nonahza pee Španeeschu šuhtneezibas nama, tad nejanā kleeđschana un šwilpšchana tur bija wehš jo štipraka. Šeena šeweete šalauša šawu šaules šchirmi un meta to uš šehninu, bet netrahpija. Ari Šlišejas pilš (republikas štidentā dšihwolka) preešchā un wehš žitās weetās bija trokšnis un nelahrtiba. Šehninsch, kas šestdeenas wakarā Parišē bij atbraužis, pehz tahdeem peedšihwojumeem tuhli otrā rihtā gribejis projam ašbraukt. Bet republikas štidents nobrauza pee wina, ašbildinatees par notikušchahm nelahrtibahm un luhdša šehninu, lai tas wišmafakais weenu deemu paleekot Parišē un atnahlot uš meelastu, kahdu republikas štidents tam šwehtdeenas wakarā išrihloja. Šehninsch Alfonso to ari darijis un tikai pirmdeenas rihtā ašbraužis projam.

Kahds politikas pratejs par šcho leetu špreešch tā: Parisneeki padarijuschi Španijas šehninam Alfonso leelu patišchamu. Wišch teem tagad tā pat pateizibu parahda, ka Wahzeeschu nelaiša šeisaram Napoleonam III. Ša šinams, tad šeisars Napoleons III., eefahldams 1870. gadā šawu pret Wahziju, padarija wišu Wahziju weenprahtigu, palihdšēja dibinat Wahzijas weenibu un šawu šeisara walsti. Wišch gan to nebija gribejis, bet no wina darba išanahza tahdi augli. Pahri tuhštoshu Parisē eelas wasanku, kas šehninu Alfonso apšweizinaja nepeeklahjigeem kleeđseeneem un šwilpeeneem, gan nehušs gribejuschi ar to pahrlabot šehnina šahwolli Španija, štipraki nodibinat wina tromi un Španeeschu republikaneescheem dot šmagu špehreenu; bet negribedami wini tagad to padarijuschi. Šehninsch Alfonso, šaut ari ahriži išrahdidamees par aškartu, šawā širdi tad war širniži preezatees par šanehmumu, kahdu Parišeeschi tam šagatawojuschi.

Wahzija. Daschas Wahzu awišeš šino, ka pahwestis esot nospreedis, ari no šawas pušes špert šoli preešch kulturas šawa pabeigšchanas. Pruhšchu waldbiba kulturas šawa laika bij išdewuse šikumu, ka par katolu garidšneekem Pruhšija wareja eezelt til tahdus kandidatus, kas bij gahjuschi žauri šinamas Pruhšchu školās un taitšijuschu šinamus ešamenuš. Bet tahdu kandidatu katolu šasnizai pa leelakai datai nebij un wina ari nepe-

nehma šcha šikuma, jo wina negribeja laizigai waldbibai atšaut teešibu, eššaminet katolu garidšneeku un špreešt par to, waj tee preešch amateem derigi. Katolu šasnizai pate gribeja šew paturet tahdu špreešchanaš teešibu. Kad šahla runat no meera lihguma šarp pahwestu un laizigo waldbibu, tad Pruhšchu waldbiba išdewa šikumu, kas atwehleja eezelt par katolu garidšneekem ari tahdus kandidatus, kuri nebij pehz augššmineta šikuma pagehrejumeem pee laizigahm eestahdehm išturedajuschu eššamenu. Šil ween šawmais šikums pagehreja, ka katolu biškapeem pee šatra kandidata eezelšchanaš wajadšēja išprasit no laizigas waldbibas dišpensu jeb atwabinajumu no pagehreta eššamena. Bet libds šchim neweens biškaps nebij pagehreis tahda dišpensa, jo pahwestis pagehreja, ka eššamena šikums no Pruhšchu waldbibas tiku pawišam atželts, tā ka šasnizai nebuhtu nemaj wajadšigs, išprasit no šazito dišpensu. Bet tagad pahwestis esot nospreedis, šchim brihšcham atšaut biškapeem dišpensa išprasijumu. Pahwestis esot taitšis tahdu špreedumu uš Pruhšchu biškapu pašchu preešchlikumu. Bet pahwestis grih dot mineto atšaužu til preešch tagadeja brihšcha, lai buhtu eespehjamš eezelt šawunš garidšneeku šais draudšes, kas šchim brihšcham wehš šes pašahwigeem dwehšeles ganeem. Preešch nahlamibas pahwestis grih šew paturet šwabadas rokas. No tam redšams, ka meers, kas šchim brihšcham teel noslehgis šarp pahwestu un Pruhšchu laizigo waldbibu, naw pilnigi galigs meers, bet ir til pameers.

Wahzija. Par peeminetta atklahjumu Niderwalde šino šchahdus šihkumus: Šaw wakarū eepreešch atklahjuma šwehtkeem Nidšesheimē un winas aplahrtne šanahza leels šwehtku dalibneeku pulks, par peem. wingrotaju, šrehtneeku, dšeedataju, šareimu un študentu beedribas waj deputazijas, ka ari daudš žitu šinkahrigu šauschu. Šabraušchee pa leelakai datai pawadija nakti šes guleschanas. Šeena data no teem palika uš twaitoneem, ar kureem tee pa Meimu bij atbraukuschu. Wakarā notika leelika apugunošchana, kahda reti peedšihwota. Netil Nidšesheimā pilšeha un peeminetta tuwala aplahrtne, bet ari tahlakee upes krašta apgabali bij brihnišchki apugumoti, tā ka uš wišahm pušehm škatotees, redšēja špihdoschah un kraššainas ugunis un lampas. (Šil ween Johannisberges pilš, kur teel audšmataš šlawenais wišns un kura peeder Austrēšchu širstam Meternicham, esot palikuše šes apugunošchanas.) Ari twaitoni bij apugumoti un išrihloja šewišku braužeenu pa upi. Otrā deenā uš pašcheem atklahjuma šwehtkeem peeminetta aplahrtne šanahza libds 50,000 žilweku. Behž tam, kad peeminetta šomitejas preešchšehdetajš Sartorius bij uš šeisaru turejis ihšu rumu, išteikdams, ka šomiteja nododot šcho peeminetli Wahzu walštei, un luhgdams atšaužas, eefahkt atklahjuma šwehtkus (kas no šeisara tika dota), šenakais Pruhšchu eekšleetu ministeris un tagadejš weetigais Šesu-Šafawas wiššpreštidents (gubernators) grafs Šulenbergs tureja šwehtku rumu. Tad šeisars Wilhelmš eefahka runat ihšu atšildes rumu; bet til ko wišch bij šahžis runat, notika nepatihlama traužschana, aš kuras šeisara wahrdi nebij dšir-dami un wina rumu dabuja šinat til iš awišehm: proti žaur kahdu pahrškatišchanos par agru tika dota atklahjuma šihme, kas pa-

stahweja leelgabala schahweenä, us kuru at-bildeja dauds ziti leelgabali us twaitoneem un us faufuma, la ari musika kwei ar trihs-lahrtigu tuschu. Pa tam krita preekschkaramais, kas apsedsa weenu peeminella datu. (Leelaka peeminella data bij ne-aplahtha, jo peeminellis preeksch aplahschanas bij pahrat leels.) Keisars pehz sawas ihsas runas pabeigschanas nonehna zepuri, lo protams wisi ziti darija palat, un wisa swehtku fapulze dseedaja „Watts pee Reinas.“ Pehz tam fapulzetahs dseedataju beedribas no dseedaja wehl zitas patriotiskas dseefmas, kamehr keisars un wina pawadoni gabja aplahrt ap peeminelli, apskatidams to un lila few preekschä stahdit peeminella mahstleneelus. Wisä aplahrtne schahwa leelgabaleem un swanija basnizu pulstieneem. Drihs pehz tam keisars ar saweem pawadoneem aibranza, bet leelalais kauschu pulst wehl palita us weetas un swineja sakumu swehtkus.

Franzija. Par farunahm stary Franziju un kinu wehl nefas drofchs naw sinams. Ka telegrafs nesen sinoja, kineeschu waldbiba esot Franzijai lituse preekschä, dalit Tonkinu us pusi, tahda wihsä, la wisa seme seemelds no Sarlanahs upes nahktu sem Reinas waldbibas, un seme deenwidis no minetahs upes nahktu sem Franzijas. Franzuschu waldbiba ar tahdu preekschlikumu ne-esot meera, jo winas mehrkis it ihpachi esot, dabut wisu Sarlano upi sawas rotas. Turpretim tahdu Tonkinas seemela gabalu, kas tahlatu no schihs upes, Franzuschu waldbiba drihsal waretu atstahit kinai. Atlikuschä Tonkinas data wehl til leela, la Franzuschi dauds gadu desmitids nespehtu pildit to ar kolonijahm. Sarunas wellahs lehni us preekschu, un ari Franzija, la leelahs, ar tahm pahrat nesteidfahs. Franzuschu waldbibai schim brihscham wehl jasubta us Tonkinu jauni palihga spehki, jo ar tagadejeem nepeeteel preeksch „melno flagu“ pahraweschanas. Zil drihs wisi palihga spehki Tonkinä buhs nonahkuschä, Franzuschu waldbiba laitam fahls rinat zeetaku walodu, it ihpachi, ja Franzuschu spehklam tad isdotos, stipraki fakant „melnahs flagas.“ Bet eekam Franzuschu palihga spehki pilnä flaita buhs nonahkuschä Tonkinä, wehl pa-ees pahri mehneschu.

Anglija. Preekschismellejums pret krona leezineeka Kareja fleplawu O'Donelu jaw beigts, un O'Donels nodots swehrinato teesai. Winsch palizis pee ta, la Karejs pirmais winam esot usbruzis, un winsch til atgainadamees esot nonahwejis to. Pret winu ir til diwi leezibas, proti nokautä Kareja 14 gadus wezais dehs un atraitne. Dehs apleezinajis, la O'Donels pirmais peepeschä usbruzis Karejam, un nelaika atraitne leezina, la O'Donels pehz padaritas fleplawibas esot us winu teizis, la tas esot issuhstis, nokaut winas wihru. Schis atraitnes isteikums gan naw pilnigi tizams un ari us dehla leezibu newar drofchi palastees, bet wisi ziti apstalli apstiprina, la Karejs naw usbruzis O'Donelam, bet la schis ar nodomu isgahjis us fleplawibu.

Italija. Jesuutu ordena augstakais preeksch-neeks jeb generalis jaw dauds gadu ir paters Bekks, kas no bsimuma ir Belgeeschu Franzusis. Tä la winam buhs jow pahri par 90 gadeem, tad tas wahjibas deht lizis eezelt un no pahwesta apstiprinat few palihgu, kas ari buhschot wina pehznahzejs jesuutu

ordena generala amata. Gezeltais fauzahs Anderledijs un ir no bsimuma Wahzeetis. Tä tad no wisu tautibu jesuuteem tagad Wahzu jesuuts irahdijees par pahrafo.

Spanija. Ministeru padome nospreeduse, pehz kehna pahbraulschanas list winam preekschä, apschelot 600 saldatas, kas Badajozä fagehla dumpi un tad aishedisa us Portugali. Tahds ministerijas spreedums leezina, la waldbiba pirmahrt juktahs drofcha pret jauna dumpja fazelshanos un otrahrt negrib turetees pee bahrdribas sistemas.

Egipte. Koleera sehrgas ispehtischanas labad, la sinams, no Anglijas, Franzijas un Wahzijas waldbibahm tita us Egipti nosuhstitas fewischlas ahrstu kommisijas. Bet ne wisi turp nosuhstis ahrsti nopeetni ruhpejotees par sawa usdewuma ispildijumu. Anglu ahrsti pawisam mas nodarbojotees ar koleera ispehtischanu, un tadeht no winau publineem leeli augli ne-esot gaidami. Turpretim Franzuschu un Wahzu ahrsti strahdajot nopeetni. Franzuschu ahrstu pulkä wiseewehrojamaikais ir Basters, un no Wahzu ahrsteem flawenalee ir geheimrahts Kochs un profesors Petenkofers. Schee ahrsti nodarbojotees ar koleera eepoteschamu, preeksch lam tee leetojot mehrakus. Zaur scheem poteschanas ismehginajumeem grib labati isdabut koleera dabu, un pahrllezinatees, waj zaur poteschamu war apdroshinatees pret koleeri.

Brasilija. Rio-Janeiro pilsehta tureenes kassias istahdes komiteja nospreeduse spert fohis, attihstis un pazelt Brasilijas kassias aisheschanu un pahrdoschamu Kreewijä. Kassias audsinaschana Brasilijä schat gadu simtenti stipri pazehluhs. 1809. gada no Brasilijas isweda til 75,000 pudu kassias, bet pagahjuschä 1882. gada no tureenes isweda 17 mil. pudu, t. i. wairak neta pusi no wisas kassias, kas wies semes usaug. Kassias istahdes komiteja esot pahrllezinajusehs, la Kreewijä wehl stipri warot pazelt kassias tirdsneezibu, jo schä kassija libdi schim wehl mas tiluse leetota, falihdsinot ar zitahm walstim. Wiswairal kassias isdser Seemel-Amerikas Sameenotäs Walstis. Tur ilgadus isleeto 10 mil. pudu kassias pupu, tad nahl Wahzija ar 5 milioneem, Franzija ar 2½ mil., Austrija ar 1½ mil., Anglija ar ½ mil. un Kreewija ar ¼ mil. pudu. Anglija kassias isleetoschanas masums isskaidrojahs zaur leelisku tehjas leetoschamu, bet Kreewijä preeksch kassias derschanas isplatischanas wehl esot leels swabads lauks. Brasilijai nu ir wisleelaka intrese, isplatit Kreewijä kassiju, jo schimbrihscham Brasilijä usaug wairak kassias, ne la war us ahrsemi pahrdot. Wispahrigi us semes lodes itgadus usaugot 3½ mil. pudu wairak, ne la zilweli isleetojot. Schee 3½ mil. pudi, kuru leelaka data kriht us Brasiliju, schä tä isnihstot, waj teektot isleetoti preeksch ziteem masal eenesigeem mehreem. Ja kassias zena tomehr Kreewijä stahwot deesgan augsti, tad tas pa leelai dakai esot isskaidrojams zaur Wahzu tirgotaju starptirdsneezibu. Brasilijas kassija nenahlot tairni is Brasilijas us Kreewiju, bet ejot wispirms zaur Wahzu tirgotaju rokahm, kas panemot preeksch fewis leelako pelnu un pa-augstinot kassias zenas preeksch Kreewijas, us kureeni tee suhtot Brasilijas kassiju sem daschadeem wahrddeem, par peem. par Moskas kassiju, Jawas

kassiju u. t. j. pr. Augschmineta kassias istahdes komiteja nu it ihpachi grib ruhpeetes, la schi Wahzu starptirdsneeziba tikt atinesta un la tiktu dibinata kassias tirdsneeziba stary Brasiliju un Kreewiju bes newajahigeem widutajeem. Scha mehrka pehz komiteja nospreeduse schim brihscham atstahit us Peterburgu, Maskawu un Wischni-Nowgorodu 10 libdi 15,000 pudu Brasilijas kassias un isrihtot schais pilsehtas kassias istahdes, kuras buhschot libdi 1500 daschadu kassias fortu. Pehz tam tad grib dibinat pastahwigu tairnu kassias tirdsneezibu stary Brasiliju un Kreewiju. Zaur to, la paredsams, kassias zena Kreewijä masinatos un tad kassias derschana te gan warotu stipraki isplatitees.

Belotaja webstules.

(Stales Nr. 38)

II. Sweedrija.

No Nbo (Nbo), kur weenadween leetus lija, sestdeemas wakara isbrauzis, swehtdeen pusdeenä, 10. juliä, eetiku Sweedrijas flawenajä jaulajä galwaspilsehta Stokholmä, kur tagad flaita 180,000 eedshwotaju (Geteborgä 95,000). Tagad wiskas Sweedrijas jubelkoläs: Stokholmä, Geteborgä, Malmē, Gessle, Kalmara, Hernesand, Wisbijä, Karls-hannä, Westeriwä, atrodahs ihpacha nodata preeksch teem, kas grib mahzitees par maschiniteem waj twaitonu wadoneem. Scheem pehdejeem papreeksch janoleek kapteina waj sturmana eskamens. Twaitona nodata mahzahs kahdus 2 mehneschus, kamehr war nolikt eskamenu. Tit pat ilgi mehdi mahzitees Pinnijä, ihpachä realskolas klase.

Stokholmä ir diwas leelas werstes preeksch twaitonu buhwes: „Store Berwet“ un „Bergsund Berwet“. Bet ta leelaka kugbuhmes werste ir Motalas pilsehtina, kur pehdejds pahri gaddis Sweedris Nobel preeksch Kaspijas juhras un Wolgas upes esot par 2 milj. rublu twaitonus buhwejis. Schee kugi ismaksaja dahrgu naudu, bet Sweedrijas dsels ari ir dauds labaks, ne la Anglu dsels, kas daschu reis weegli faspahgstot un luhstot; wiswairal pehdejds gaddis esot dauds Anglija buhweti jauni twaitoni slihta dsels deht gahjuschi boja waj pawisam pasuduschä juhra (kas ar kola kugeem reti noteek). Us Motalas pilsehtinu no Stokholmas es aibrazu ar masu twaitoni zaur kanaleem ar 50 fluhschahm, zaur upehm un esareem, pa 30 stundahm. Motalas werste, kas ir leeliski eetaifita un peeder bagatai naudas beedribai, tagad strahdaja ne masal la 1700 zilweku (maksinas no 400 firgu spehkeem teel dsihtas zaur Motalas straumi, kas no Wetter-esara istel un kriht schä 30 pehdu). Bet Motala war buhwet tikai masus un mehrenus kugas; tadeht werstei peeder ihpachas filiales Geteborgä un Norkepingä, kur buhwē ari it leelus kugas.

Pai gan arweenu leetus lija, tad tatschu wisur bij redsams, zil Sweedri koschi gehrbahs, zil nopeetni wisi strahdneeki lasa awises, zil labi top lopti lauki, plawas un semneeku mahjas.

Sweedrija un Norwegija ir til pat afminaina, la Pinnija; leelaka semes data pastahw is zeeta granitafmina, kur wiesu aug reti koki un suhnas; neleelu kaktu stary atrodahs esari simteem un warbuht tuhstoscheem. Koku top iswests brihnum dauds,

bet it reti ne-apstrahdata wihse, bakšs. Wihš top sajahgetš smalki, dehlšs un dehlšchšs, jo zaur to pelna nahl daudš leelata. Sweedri tagad buhwē ari preefšch femis daudš twaitonu; sehgetu fugi teem ihši daudš nelad naw hijuichi. Sweedri nu zere ar saweem twaitoneem drihš panahšt Norwegus juhwēneežibas laukā. Bet laifam tas ne-ijdošees wis.

III. Norwegija.

Kristijanija, Norwegijas galwas pilšehta, tagad top jaw no 122,000 zilweeem ap-dšihweta; Bergene ir tilai ap 40,000 eedšihwotaju.

Leelaja Norwegijas sehgetu flotte tagad gan ne-aug wairš leelata, bet ta ari ne-eet mafumā, jo ilgadus tilpat daudš jaunu sehgetu lugu teel klahšt peebuhwets, zil wezumā waj juhras nelaimju dehl aiseet boja. Pehdejšs gadšs nu Norwegi bagati tapuſchi zaur sehgetu lugeem, sahl ari stipri ween buhwet dšels-twaitonus, gatawas dšels plahtes peewedami is tuwās Anglijas (par it lehtu fraktes naudu), jo us Angliju teem arweemu gadahš fokū un siwu fraktes, bet atpalat brauzejeem truhšt lahdina, tapat tā pee mums). Gatawus twaitonus no Anglijas tee it reti pehšt, jo tee isnahšot pa dabrgu. Wisu wairal twaitonus buhwē Bergene: bet ari Kristijanija dšelsu twaitonus buhwē papilnam, tilai masu datu no Sweedru dšels isleetodami.

Twaitonu kapteini un maſhiniſti Norwegija tagad jaw war nolikt ihpaſchu eſkamenu, preefšch lam ir eezeltas kommiſijas, — bet walſis likums tahdu eſkamenu wehl nepagehr. Kas grih eeguht teoretigas ſinas par twaitonu maſchinahm, tam jamahzahš pahru mehneſchu augštās realskolās waj gimnaſijas, kur preefšch luginēeem eetaiſitas nodatas. — Juhrskolās tagad nemahzahš wairš til daudš kauſchu, tā tas bij preefšch 5 un 10 gadem, kad sehgetu flotte ahtri pee-auga un wajadseja daudš jaunu kapteinu un ſtuhrmanu.

Sehgetu lugu wiſuleelata data top buhweta tai ne gara juhrmalā ſtarp Kristijaniju un Kristianſundu; pes leelupes Glommen nemas luguš nebuhwe, lai gan no tureenes it daudš loka prezes ihwed uſ ahrſemehm.

IV. Danija.

Schihs wezdš laikšs daſchlahret it warenas, bet tagad toti mafas lehnina walſis galwas pilšehta Kopenhagene, jeh daniski Keenhawen, ari ang ahtri ween leelumā; ſchē ſkaita jaw lahdu 300,000 eedšihwotaju. Norwegu Kristijanija, lihšena weeta juhrmalā it jauki uſbuhweta, ir, kad to no tuwaleem apfahretejeem kalneem uſluhlo, wehl jaukala neta pat Stokholma. Danu galwas pilšehtas tuwumā kalnu truhšt, bet pilšehta pate ir til diſchanigi buhweta, ar ihši leelo pilšehtu karakteri, tā la to ari war par toti jauku noſaukt.

Danu luginſchana jaunaldš laikšs ir stipri auguſe leelumā. Wiſu wairal ir auguſe Danu twaitonu flote Kopenhagene, kur leeli kapitaliſti tagad buhwē daudš twaitonus, leelus un mafus, ſinams no Anglu gatawahm dšelsu plahtem, kuras ſcheitan atwed par it lehtu naudu. Amatneeki un kaleji atrodahš no wiſahm malahm, ari no Anglijas, kur labs pulšs Danu ir ſtrahdneeki. Paſcha Danu taura ir kreetni ſkolota; teiz, la tagad ne-

warot atrahšt neweena jaunā Danu dšimuma, laſ nepraſtu laſi, rakſtit un druſzin rehkinat. Tahda tauta ſinams war weegli jaunus amatus eemahzitees.

Juhrskolu ſkaitš Danija ir wairojees; 1868. g. bij tilai 8, bet tagad Danija ir 14 juhrskolas, no kurahm tilai 5 dabon krona palihšibu, 3000 frontalerus jeh kronerus (= 56 ſap.) par gadu. Schihs ſkolas ir Kopenhagene, Swendborgā, Boge, Janē un Alborgā. Wiſahm žitahm juhrskolahm ir japahrteek no ſkolas naudahm ween; ſkoleni mafā wiſā Danija 20 kronerus il mehneſi ſkolas naudās, t. i. 11 rubulus — loti daudš. Twaitonu kapteineem un maſchiniſteem ir jauleek ihpaſchš eſkamens.

V. Bahzija.

Schoreiſ no Bahzijas eepheju apmeklet tilai Rihlu un Hamburgu.

Bahzija uſ twaitoneem tagad pagehrē tilai no maſchiniſteem eſkamenu; tā twaitonu kapteini un ſtuhrmani war braukt beſ eſkamena wiſi sehgetlugu kapteini un ſtuhrmani. Bet no maſchiniſteem teel pagehretas ir gruntigas praktiſkas un teoretiſkas ſinatnibas. Praktiſkas ſinatnibas ween top pagehretas no treſchās klaſes maſchiniſta; bet tam wajaga peerahdit, tā tas jaw 48 mehneſchus ir deenejis pee twaitonu maſchinahm (12 mehn. uſ leeleem lugeem.) OTRAS klaſes maſchiniſtam wajag papreefšch buht deenejuſcham 60 mehn. pee maſchinahm, no teem 24 mehn. uſ leeleem twaitona lugeem. Pirmās klaſes eſkamenu kauj nolikt tilai tam, laſ jaw 24 mehneſchus ir eenehmis otras klaſes maſchiniſta weetu uſ leeleem lugeem. No ſcheem wihreem top pagehretas labi kreetnas teoretigas ſinatnibas, kuras eemanto Hamburgā realgimnaſijas abās augſtakajās klaſēs (ſcho gimnaſiju Hamburgā ſauz it praſti: Gewerbeschule), mahzidamees tur lahdu puſgadu.

Schi Bahzu eetaiſe leelahš buht itin laba un buhtu ari kreenija daſchās weetas tuhlit eewedama.

Wehl man buhtu daudš jarunā par meteorologiſkahm jeh gairā iſpehtičhanas ſtanzijahm, no kurahm ta zentraſtanzija preefšch Bahzijas paſtahw Hamburgā (direktors ir Niemeyer ſgš; meteorologš — Dr. Koppen ſgš ir Peterburgas). Bahzija tagad iſmafā it gadus par ſawahm meteorologiſkahm ſtanzijahm 240,000 mārku (120,000 rubl.). Seemet-Amerika mafā par tahdahm eetaiſehm milioneem rublu il gadus. Tadeht ari gairā iſpehtičhana ir jaw brihnum tahli tikuſe Amerikā, kur neween juhrneeki, bet ari ſemkopji war deenu lihšs puſotras deenas papreefšchu dabut ſinat, lahdš laikš buhš, lahdš un zil leelš wehjiſch gaidams. Schini ſwarigā pehtičhanas leeta tagad eenem pirmo weetu Seemet-Amerikas walſis; otro Anglija; treſcho Franziija, žeturto Holandiija un Danija; tilai tad nahl Bahzija; wehl ſemal ſtahw Italiija, Aſtrija un Kreenija, lai gan wiſas mahzitu tautu walſis pee ſchihm jaunahm ſinatnibahm nem dalibu. — Newaru tē wairal par ſcho ſwarigo leetu runat.

VI. Anglija.

Schogad Londonā ir wiſpahriga ſiwju iſtahde, un lai gan ta atklahta jaw maja eejahmā, tad tatjechu wehl tagad (auguſta beigās) itdeenas tani eerodahš til daudš pu-

blikas, la pelnas ir deejgan. Iſtahde netiſchot ſlehgtā lihšs oktobra ſaktumam.

Wiſpahrigās ſiwju iſtahdes mehšs dalibu nemt daudš waj wiſas walſtis. Tā bij 1880. gadā Berlīnē, kur iſtahde paſtahweja tilai pahri mehneſchus un man ihdewahš to apſtatit tilai pehdejšs deenas jūnija mehneſt. Anglu iſtahde nu ir ſinams daudš leelata, bet daſchā buhſchana Berlīnēs iſtahde bij labaki eerihkota, lai gan tur nebij til leeliki materiali. Mahzitees waretu tē muhſu Latweeſchu ſwejneeki it daudš no tahlahm tautahm, eewehrodami wiwu tihklus, maſſchkerus, wenterus, laiwas. Pat ſwejoſchanas darbs un ſiwju mahſliga waiſloſchana dihdšs un upēs wiſadā wihſe teel ſtatitajam ſtahdita preefšch azim. Ari rehkinumi top preefšch ſtahditi, no kureem redſam, tā kreenija ſiwis il gadus nahl andelē par 30 miljoneem rublu, no ſchihs ſummas mafat neta deſmita daſnahl uſ muhſu ſiwju leeta nabagās Baſtijas juhras peekraſteem, no Polangas lihšs Peterburgai, bet pilnigi 20 miljoni jeh diwi treſchdalas nahl uſ Kaſpijas juhru un Wolgas upi. Bahzſemē andeſš ſiwju wehretibu rehkinā 12 miljonuſ rublu; Anglija deſmit reiſ leelaku, t. i. lihšs 120 miljonu rublu par gadu, jeh ſimtu reiſ wairal neta wiſā Latwiija ſiwju andele ſaſneedšot 40 lihšs 50 milj. rublu par gadu, no kureem 20—25 milj. rublu nahl no ahrſemehm. Pahrlēeku kupa ir ſiwju ſweja Seemet-Amerikas walſis un Kanadā, no kureenes laſchu un juhras wehſchu gata, bleku kaſtites, atnahš ari pee mums pilšehtu hodes. Laſchi, tā leelahš, atrodahš wiſas juhrās, is kurahm tee uſlahpj wiſas leelakās upēs uſ angſchu. Suſchi, ari tapat tā laſchi, ir pa laifam juhras un pa laifam upēs ſiwes; bei tee ne-atrodahš wiſur, t. i. muhſu juſchi; daſchās juhrās atrodahš juſchi ar pawiſam žitadu iſſlatu. Juhras wehſchi, weetahm daudš mahzinu ſmagi, daſchi no iſſlata tā ſirneeki — reti ſmeke til labi, tā upju un ejaru wehſchi. Bet tee atrodahš juhrā leelā daudsumā, un ir weegli kerami, ihpaſchšs wenterdš, nedšidšs juhrās, tā p. pr. uſ Nei-Jundlandas benka, netahl no Kanadas, kur il gadus ſwejoſchana, wehſchoſchana un romu mediba eenej lihšs 16 miljonu rublu.

Uſ iſtahdes ari atrod daudš lugu un laiwu muduhu. Wehl wairal leelu lugu muduku atrod leelajā Sid-Keenſingtonas muſejā. Tur atrodahš mudulis ari no 1880. gadā preefšch Kreenu waldibas buhweta twaitona „Liwadija“, no 11,800 tonnu leeluma, ar 10,500 ſirgu ſpehkeem, 266 pehdū gara un 153 pehdū plata — tadeht tai ari ne-ihdewahš peldet. Otrš, neſen pee Elbera buhwets lugiš „Austral“ ir 9,500 tonnu leelš, no 6000 ſirgu ſpehkeem; lugiš ir 455 pehdū garſch, 48 plats, 37 dšišch. Tahdu miſu lugi ir tagad jaw labs ſkaitš; tee top gandrīh wiſi iſleetoti preefšch kauſchu pahzetoſchanas uſ Ameriku un Aſtraliiju. Tagad aiſzetoſchana iſmafā treſchā klaſē, no Londonas lihšs Nu-Jorkai, 3 mahzinas ſterlinu (30 rubtus), lihšs Aſtraliijai 13 1/2 mahz. ſterl. (135 rubtus). Wiſgabjejeem jaw eetot, tā wiſpahrigi runā, it labi Amerikā un wehl labaki Aſtraliijā. Schoriht man Amerikaneets iſteiza, tā wiſa dšimtenē Minneſotā ſtrahdneekš dabuſot 250 lihšs 350 dollaru gata algas, tas ir, pehž muhſu tagadejā naudās

pehē un peenem tišlab fabrikā Balošču-muišhā, tā ari sawā nogulditawā Rīgā, Teatra-eelā Nr. 14, G. M. Bertels, spirta, liķeru un etiķa fabrika.

Augsta laime!

faberinatam pabrīm J. Silgaw tgam ar Emilie Anna Hingenberg itudsi. Lat newihst lišof faules-nomam falošchā Nr. 72 un 277 tils togad pabrdois, ar to nolihgumu, la pizējami ir tā preešč eelās regulēšanas notekā dala no nama nozajitā lailā janoplehā.

Pilsehtas walde.

Tas no pilsehtas waldes pēst Wehner-eelās regulēšanas nesen eemantolais senalais Hilla immobilis 2. pilsehtas dalās 2. kvartālā, uš Wehner- un Maršal-eelā Rūbeš pol. Nr. 72 un 277 tils togad pabrdois, ar to nolihgumu, la pizējami ir tā preešč eelās regulēšanas notekā dala no nama nozajitā lailā janoplehā.

Pilsehtas walde.

Uš Rojāl-falās, Waff. pilsehtas-dalās 5. kvartālā, Starp Rojāl-falās pilsehtas-grahwi un to grunšgabalu sen pol. Nr. 423 atrodoščais, 143 kwade-afu leelais pilsehtas grunšgabals, uš lura šchim brieščam atrobās divi šchuhni, tays uš grunšrenti isdōts.

Sludinajums.

Kad Krona-Slošas pagasta Bigaunu jema lalpu jemes nomnešs Zahnis Pafschis ir miris un wina mantiba uštrupē pabrdois, tad teel zaur šcho no Krona-Slošas pagasta teefas ušajināti wifš wina parādū deteji un nehmeji, triju mehnešču lailā, tas ir lišof 13. dezembrim šch. g., ušdot wifš sawus ašbewumus un parādū. Bežs šchi notezejšča termina netiš neweens parādū dewejs wairs klaušis, bet ar parādū flehpejeem pežs litumeem daris.

Sludinajums.

Kad Krona-Slošas pagasta biletneeka sal-dats Zahnis Mengelšons (Garinga) ir miris (nošis), tad teel zaur šcho no Krona-Slošas pagasta teefas wifš wina parādū deweji un nehmeji ušajināti, triju mehnešču lailā, tas ir lišof 17. dezembrim šch. g., ušdot wifš sawus ašbewumus un parādū. Bežs šchi notezejšča termina netiš neweens parādū dewejs wairs klaušis, bet ar parādū flehpejeem pežs litumeem daris.

Steenes muišhā

lopu- un trahmu-tirgus bušs 28. septembri un newis wairs 8. novembri. Zonātana beedribas skola. Par šinu teem mežakeem, kureem nebija ešpeščams faunus beedribas pa wafaras laitu skola šubiti, la Zonātana beedr. skola skolas beedribas wehl ušnem.

wihnis

padrēds Waff. Nr. Rīgā leelajā eelā Nr. 11, pagarbā. Rahda muiščina aš wēgā Lehgerlauda, lahdas 3 wairis no pilsehtas, ar 40 lišof 50 puhrōw. labušta- un plawu-šemes, top iscenteta jeb ari pabrdois-pret masu eemalšu. Zapat ari top turpat pabrdois wifš inwentars no 8 ahr-šemes gōwim, 2 širgeem, etipafschahm un laukpōpibās rihkeem Zahna-muiščā, aš wēgā Lehgerlauda Nr. 115, netahiu no Lutumas dšelsēzeta 6. butlas.

„Zeesu Wehntnesis“

no 1. oktobra 1883 sahlot isuahšs fahrtigi, reiš uedelā. Programo: 1) Litumi, waldbas pawehles, teefu špreedumi. 2) Pahšpreedumi un isšladrošumi par litumeem, teefu- un pagastu pašwaldbas teefahim. 3) Ešwehrošamas prahbas un teefu šinōjumi. 4) Kasti par mahšu šahšiwī, par šemlopiu, dabriu loščhanu u. l. t. un par žiteem ļautajumeem is dšiwēs. 5) Dāščabas šinas un politišas pahšfais. 6) Teefu, pagastu-waldbu un žiti šludinajumi. 7) Peelikums (no S. Drawneka wadits) pašneegs-originais- un tullotus romanus, šahšius, noweles, žil ešpeščams is Baltišas gubernu un Kriewu šahšiwēs un dāščabus šiblus rāšiu gabalus. Ženas: par „Zeesu Wehnt.“ no 1. oktobra 1883 lišof 1. janwaram 1884 ar pēšahšichanu 1 rbl., grabmatu bōdēs 75 lap.; turmat (ar 1. janwari 1884 sahlot) ar pēšahšichanu par gadu 3 rbl., par pušgadu 1 rbl. 60 lap., bet grabmatu-pahredotamās par gadu 250 lap., par pušgadu 1 rbl. 30 lap., par šludinajumeem 7 lap. par šiblu rindinu. Kas grib, war par „Z. W.“ no 1. oktobra 1883 famāšat lišof pat 1884 gada beigahim. Redakcijas adrese: „Zeesu Wehntescha“ redakcijas Zēlgawā, Pāsta eelā Nr. 8. Redaktora runajamās šundas: redakcijas teefās: no rihā ari lišof pšst. 12; teefu un prahbu teefās: no pšst. 9-12 rihōs un no pšst. 8-5 pežs pušdenas, beš ween fest-deenās un šwehtdeenās. Ešpedizija atronās redakcijas lōlālā un ir walam no pšst. 8 rihōs lišof pšst. 6 wafarā.

G. M. Waters,

„Zeesu Wehntescha“ isdewešs un ašbildeigais redaktors.

Baltijas Kalenderis 1884. gadam.

Apgahdats no „Baltijas Wehntescha“ un „Bals“ administrācijas.

Skaidris cenahkums nahf „Rig. Latw. Beedribas“ Sinibu-kommissijas študentu palihdšības kafe.

Zaur šcho par laipnu eewehroščhanu šinōju, la mani fabrikati nupat

Amsterdames štarptantiskā isštahdē preešč kolonijahm un ešporta dabuja wisaugstako goda-algu

šelta medalu.

Rīgā, septembri 1883.

M. Wolšschmidt,

brandwibna bedšinatawās, meeku-fabrikas, spirta rektifikācijas un desilitaturas ihpachneeks. 2

Wilmiga ispahrdoschana!

Krekli preešč lungeem un dahmahm, krahgas, manschetes, trawates un dahmu šilza-šwahrlki, koršetes, šehnu-ufwalki.

leelajā Minz-eelā Nr. 12.

G. Schönfeldt!

leelajā Sinder-eelā Nr. 12.

Noguldijums daudsumā lehrauda- un šihkās prezēs

peedahwā zaur šcho daudsumā un masumā wisadus amata rihkus is flawenahahm fabrikahm preešč goldneekceem, dreimaneem, žimermaneem, atšlehdšueekceem, kajejeem, škro-dereem un karpneekceem; tad: harmonikas, wijoles lišof ar pēderimeem, wilmās kahrstuwēs, dširkles, mehslu dakschas, lahpsčas, grabbektus un scena dakschas, par labumu apgalwojot un par lehtahm ženahm.

Pakrušču irahkuma isstas. Wan remojoga wairs teist, waj derigas, jo tubšhofceem ilwēla, tas no manis tabeas isstas nebūšči un tā pērešī isdewišči, tā preeščā rāstis, apleezināš, la ihšā laiša wēšeli palikūšči. Dabujamās par 2° rubleem, majas mehros, la preeščā šewēweeem, leštaki, Zapat ari braku-istās, un ihpāšči tabeas isstas preeščā rešneem ilwēceem, ar šedri, p miju un plahči tā rāstis, kas wehderu no wifšā pufēm un muguru šatur, ešchānu atweegitā un wēšelibai šoi derigas, ir par 6 rubli dabujamas pēe Chr. J. Kallek, Eelā Rīgā, leelajā Kēleju-eelā Nr. 5, 1 tr. augš. Ja zaur žitu teel nemi, tad adrese un wibus-mehros lišofšōamās. Kas rihki adrešē ušdod, tad ari par pasta teel re-šubitās. Uš it katraš jōstas teel mana šempele ušpēšla un teel galwōts, la ar rihki Augša lehrauda šebēri šipri tāistās.

Material-bode

no G. S. Goldtmann, leelā Sinder-eelā Nr. 28, pēe širgus.

Is manas uš glūstako eesitetas andešs pah-dahwaju it wifš materiala un koloniāla prezes pa mehrenahm ženahm pēe tāišnā un smalkās apdeeneschānas.

Uš laipnu pēebalščānos luhgāmās, šidmejs ar žeenišchānu G. S. Goldtmann.

Ženas beš dingschānas.

Rig. Latw. teatris.

Apalschā parāstijūšōs kommissija zaur šcho šino teatra drangeem Rīgā un uš laurēm, la rās deenās turmat notiš Rīgās Latw. teatru israhdes, jo pēdšišwōjumi pēerabijūšči, la š-wiškā laulu teatra publika šawus zēlojums uš Rīgu labprahči tā eelāheto, la wini šahšis šōrā ar labu irahbt. Latweešču teatru. Š eewehrojot, ir nošpēešs, šchīnī šesonā šilt teem israhbt ari labās darba deenās ar šewišč laulu publikai derigu programmu. Šā tad Latw. teatra israhdes šesonās pirmā pušē notiš šchō bās deenās:

- Swehtdeem, 11. septembri, swehtdeem, 9. oktobri, swehtdeem, 23. oktobri, žeturdeem, 27. oktobri, swehtdeem, 6. novembri, žeturdeem, 17. novembri, swehtdeem, 27. novembri, swehtdeem, 11. dezembri, swehtdeem, 25. dezembri, festdeem, 6. janwari (Triju lūngu deenā) swehtdeem, 15. janwari, žeturdeem, 26. janwari, swehtdeem, 29. janwari un swehtdeem, 12. februari. Tahktas israhdes nošajit turmat.

Rig. Latw. beedr. teatra kommissija.

Imanta.

Swehtdeem, 25. sept. 1883, wingrotaju sabl

Balle.

Rafsa: beedru lungeem un dahmahm 40 lap. nebeedru lungeem 60 un dahmahm 40 lap. Ešahštees pšst. 8 wal., beigās pšst. 4 rihōs Preeščneeziba.

Rasti no 23. uš 24. augustu šch. g. ir šur-šachū Wez-Baldin šaimneklam no aplōla š sagti

širgs un lehtwe.

Širgam bija kreifa pašakahja balta, pars melnā mati uš pēreš nošrešči, balta šhime pēerē, 6. g. šehwe dubšana špawā, tumschā štrīpa pō- mūguru, 5. gadā.

50 rbl. pateiz.-alg.

las ušrahda pēe Launafalnas jeb Wez-Drusli pagasta-waldišchānahm, jeb Rīgā pēe šaw- mana Šcharlow lūnga, tani 12. septembri pēe Wez-Drusli krogā nošajit chrseli, 6° w., wehrtibā no 200 lišof 250 rubleem, gahš- šarlanā jeb pulšā špawā, pilnigā augam- argraifitahm šehpechm uš kreifo pušī, uš pal- šchā druzin ešširmaneem mateem, luplu ašī, uš ašē, pēe kreifās gūščas, māsē baltis šaru šch- šis, pašakahjas dabri māšabin ložitawahm- šō- tas, ešahšit nobrahšēds, šilgan-perwōis pē- deru-wahgōs, ar abbas-dēki, wifš uš pō- wadmālu isšiti. Preeščāse tapas weetā pufē- preeščā, uš wipās, štate pahšlūšfū, ar šch- štrengeem. Jaunās abbas-falās, ešsectas jaunās- šiwahēsch dšenahščlās. Brušns, agbrūšlēt- ar mišneem talis lōts. Kas šchāšs šajitāš- jeb ari šagti nošer, dabušs augšā minēto- teizibas algu.

Launafalnā, 19. septembri 1883. Pagastā preeščneekš: P. Kāšch.

No poliācijas atwehšēts.